

DZIENNIK BAŁTYCKI

Rok II.

GDANSK — GDYNIA, ŚRODA, 12-go CZERWCA 1946 R.

Nr 159 (576)

Potężna manifestacja w Gdańsku sojuszu robotniczo-chłopskiego

Już od samego rana w dniu Święta Ludowego plac 1-go Maja w Gdańsku zapelniał się delegacjami stronnictw politycznych, organizacji społecznych, młodzieży i społeczeństwa. Przewidywano delegacje nawet z najbardziej odległych powiatów województwa. Przed historyczną bramą, gdzie urządzony został ołtarz, ustawili się pocztą sztandarową z zielonym sztandarem Stronnictwa Ludowego na czele Mikrofonu Polskiego Radia, zainstalowane na placu, zapowiadają kolejno przychylone poszczególnych delega-

cyj. Doskonała orkiestra Związku Zawodowego gdańskich kolejarzy gra wianankę najpiękniejszych polskich melodii ludowych. Wkrótce przybywa w otoczeniu władz wojewódzkich i portowych przedstawiciel Rządu — minister Żeglugi i Handlu Zagranicznego, ob. Stefan Jędrzychowski Prezes Woj. Komitetu Str. Ludowego ob. Jankowski, składa przybyłemu Ministrowi meldunek o otwarciu Święta Ludowego. Rozpoczyna się msza święta. Po mszy pocztą sztandarową ustawiają się wokół trybuny.

W tym roku pierwszy w historii Święta Ludowego jest obchodzone tak uroczyste w wolnym, polskim Gdańsku.

Święto Ludowe — mówi ob. Jankowski jest nie tylko świętem wsi, ale także świętem całego narodu. Dzisiejsze święto jest symbolem jedności chłopsko-robotniczej. Wieś polska zapewnią, że będzie stała na straży demokratycznych zdobyczy. Okrzykiem na cześć jedności ruchu ludowego kończy ob. Jankowski swe przemówienie.

Z kolei wchodzi na trybunę wśród oklasków i rozpoczyna przemówienie minister Stefan Jędrzychowski.

Ci ludzie są dziś nieobecni. Mam na myśli przywódców PSL-u z Mikołajczykiem i Kiernikiem na czele. Woleli odwołać swój udział w obchodzie Święta Ludowego, niż obchodzić e razem z robotnikami i prawdziwymi chłopami. Ci ludzie starają się wbić klin między robotnikiem i chłopem, starają się nakłonić do głosowania w referendum „nie” — w odpowiedzi na pierwsze pytanie, dotyczące senatu. Referendum, które odbędzie się 30 czerwca, będzie wielkim sprawdzianem sojuszu robotniczo-chłopskiego, czy chłop świadomy swej sprawy pójdzie razem z robotnikami i nie da się zwieść na manowce. Wszystkie pytania referendum są nierozzerwalne. Senat był potrzebny szlachcie i panom, by hamować reformy społeczne, by się przeciwstawiać walce o sprawiedliwość. Ruch ludowy w Polsce był zawsze przeciwko senatowi. Gdy Mikołajczyk i Kiernik byli związani z ruchem czysto chłopskim występowali wówczas i oni przeciwko senatowi, a dziś agitują za odpowiedzią „nie” na pierwsze pytanie referendum. Robią to wyłącznie dlatego, aby rozbić jedność robotniczo-chłopską, tę jedność, która dała reformę rolnoziemnie zachodnie, zniesienie obecnie świadczeń rzeczowych, tę jedność, która doprowadzi kraj po drodze dobrobytu i rozwoju. Chcą rozbić w Polsce demokrację, a doprowadzić do władzy nową, — a właściwie — starą kombinację z okresu Chjeno-Piasta, z okresu sanacji, z okresu rządu londyńskiego. Ale chłop polski nie zerwie swej jedności z robotnikiem i będzie głosował w referendum na wszystkie trzy pytania: „TAK” i pójdzie razem w wyborach do sejmu, głosując na listę bloku partyjnego.

Święto Ludowe — symbolem jedności chłopsko-robotniczej

Listę mówców otwiera prezes Stronnictwa Ludowego na wstępie wita wszystkich zebranej, podkreślając szczególny moment,

publicznych, których w Polsce sanacyjnej chłop nigdy by się nie doczekał. Sanacyjnej chłop nigdy by się nie doczekał. Wreszcie Rząd demokratyczny zmierza i czyni coraz większe postępy na drodze do normalizacji życia gospodarczego w kraju, na drodze do odbudowy i podniesienia kultury wsi.

Przemówienie ministra Jędrzychowskiego

Obywatelo! Koledzy! Witam Was w dniu Święta Ludowego w imieniu Rządu, witam Was także w imieniu Komitetu Centralnego Polskiej Partii Robotniczej. Nasza partia — Polska Partia Robotnicza — głęboko ceni tradycję Święta Ludowego, święta polskiego chłopu. Jest to tradycja głęboko demokratyczna, tradycja walki przeciwko rządowi wielkiego, monopolistycznego kapitalu, rządowi karteli, przeciwko rządowi obszarników. Jeszcze nigdy Święto Ludowe nie było zwrócone ostrzem walki przeciwko klasie robotniczej i nigdy przeciwko niej nie będzie zwrócone.

W dniu Święta Ludowego chłop polski od lat manifestował swoją wolę walki o demokratyczne prawa, o demokrację w Polsce, o rząd robotniczo-chłopski.

Święto Ludowe — dniem walki o dalszy rozwój demokracji

Przez wiele lat dzień Święta Ludowego był dniem wielkiej demonstracji chłopów przeciwko dyktaturze sanacyjnej, która doprowadziła Polskę do katastrofy wresznie. Dlatego dziś, kiedy dyktatura sanacyjna leży w gruzach, kiedy jej resztki kryją się po lasach, albo w bandycki sposób przeszkadzają w odbudowie kraju chłopu i robotnikowi polskiemu, dzień Święta Ludowego jest dniem walki o dalszy rozwój demokracji, o ugruntowanie demokratycznych reform społecznych, jest dniem walki przeciwko resztkom reakcji, która by chciała zawrócić kraj z drogi reform, — z drogi, na którą weszliśmy śmiało i zdecydowanie.

Osiągnięcia Rządu robotniczo-chłopskiego

Ten rok demokratycznych rządów w Polsce pokazał — mimo niezwykle trudnych warunków — co może zdziałać jedność robotnika i chłopu, co mógł dać rząd robotniczo-chłopski dla wsi, dla chłopu polskiego. Rządy demokracji w Polsce dały chłopu setki hektarów ziemi obszarowej, dały mu te ziemie, o które walczył bezskutecznie w ciągu dziesięcioleci. Ten rząd demokratyczny konsekwentnie wzmacnia pokój, oparty na sojuszach przede wszystkim z narodami słowiańskimi i z innymi narodami demokratycznymi.

Rozumna polityka zagraniczna rządu demokratycznego zapewniła Polsce rozszerzenie granic na Zachodzie, opierając je na Odrze, Nisie i Bałtyku, dała przez to miliony hektarów ziemi dla osadników.

Tego żadne inne rządy, oprócz rządu robotniczo-chłopskiego dać nie mogły, tego nikt oprócz rządu, opartego na ludzie polskim nie potrafiłby utrzymać i obronić.

Rząd demokratyczny w Polsce dał dzieciom chłopów i robotników dostęp do szkół, dostęp do korpusu oficerskiego, stanowisk

Zniesienie świadczeń rzeczowych

Gdy tylko okazało się, że ośliwym Rząd z inicjatywą Stronnictwa Ludowego powziął uchwałę o zniesieniu świadczeń rzeczowych. Odtąd Polska wkracza na drogę normalnej wymiany między wsią a miastem.

Czy to znaczy, że świadczenia rzeczowe mogły być od początku zniesione, że były ofiarą daremną, że krytyka świadczeń rzeczowych przed kilku miesiącami była słuszna? Nie.

To znaczy, że zniesienie świadczeń rzeczowych trzeba było przygotować. Bez świadczeń rzeczowych nie potrafilibyśmy odbudować w pierwszym roku po wojnie zniszczonego przemysłu, nie potrafilibyśmy nakarmić robotnika. Ta ofiara, wsi — świadczenia rzeczowe — pozwoliły uruchomić przemysł. Jeśli dziś znosimy świadczenia rzeczowe, nie jest to demagogia, ale wyciągnięcie wniosków z faktu, że postawiliśmy nasz przemysł na nogi. W przyszłym roku gospodarczym będziemy mogli dać wsi wyrobów przemysłowych na ogólną sumę 50 miliardów złotych.

Drugą przyczyną zniesienia świadczeń rzeczowych jest pomoc żywnościowa ze strony zagranicy; przede wszystkim ze strony Związku Radzieckiego, a następnie ze strony UNRRA. Pomoc Związku Radzieckiego przyczyniła się do tego, że mogliśmy przeprowadzić wiosenną akcję siewną na ziemiach zachodnich. Zapewniona zaś nam obecnie pomoc Związku Radzieckiego daje gwarancję, że pomyślnie przeprowadzimy akcję siewną w jesieni i utrzymamy na odpowiednim poziomie aprowizację miast — mimo zniesienia świadczeń rzeczowych.

Polityka gospodarcza Rządu leży w interesie Robotnika i Chłopa

Nie ma różnic w polityce gospodarczej między chłopem i robotnikiem. W interesie chłopów i robotników jest kurs naszej polityki gospodarczej, kurs na uprzemysłowienie kraju, na budowę wielkiego przemysłu. Uprzemysłowienie kraju to zarazem zwiększenie towarów przeznaczonych dla wsi, to podniesienie ogólnej kultury w kraju, dobrobytu robotnika i chłopu to zapewnienie wsi normalnego odpływu do miast młodzieży, nie znajdującej pełnego zatrudnienia w rolnictwie. Dziś nasz przemysł znajduje się

w ręku narodu. Wielki przemysł został upaństwowiony i zyski z niego nie idą do rąk prywatnego kapitalisty, zysk ten idzie na aprowizację robotnika, na dalszą rozbudowę naszego przemysłu, transportu i rolnictwa, — na inwestycje. Już dziś węgiel wydobywany rękami polskiego górnik oplaca przywóz zarówno środków żywności, jak też i przywóz dla rolnictwa żywego inwentarza, surowców na nawozy sztuczne i innych towarów, potrzebnych do jego odbudowy.

Dziś nie mamy jeszcze wywozu rolniczego z Polski. Rolnictwo nasze jest zbyt zniszczone. A zatem to, co jest potrzebne z zagranicy rolnictwu opłacane jest pracą polskiego robotnika, polskiego górnik i to jest dowodem braterstwa i wspólnoty interesów robotnika i chłopu. I tylko wspólnymi siłami, pogłębiając jedność robotniczo-chłopską, umacniając spójność robotnicy i chłopu doprowadzą do zwycięstwa na wszystkich odcinkach naszego życia.

Referendum będzie sprawdzianem sojuszu robotniczo-chłopskiego

Są ludzie, którzy chcieliby ten rozwój zahamować — są ludzie, którzy podając się za obrońców interesów chłopskich, bronią w gruncie rzeczy interesów spekulantów.

Wojsko Polskie i Lud — to jedno

W imieniu Wojska Polskiego zabiera głos pułk. Duszyński. Po krótkim wstępie mówca składa zapewnienie. Odrodzone Wojsko Polskie stoi twardo za słuszną polityką Rządu, gdyż wierzy, że tylko ten Rząd jest w stanie zapewnić pokój i dobrobyt i dlatego żołnierze odpowiedzą na wszystkie pytania referendum. „tak”, i wzywają cały naród, aby uczynił to samo, gdyż my i wy to jedno.

Następnie przemawiają jeszcze: sekretarz Okręg. Komisji Zw. Zawod. — ob. Gruszczyński, imieniem Woj. Komisji Stronnictw demokratycznych — ob. Dworakowski, prezes Związku Samopomocy Chłopskiej na woj. gdańskie — ob. Wójcicki oraz na zakończenie — przedst. NKW SL — ob. Cieślak.

POCHÓD

Po przemówieniach poszczególne delegacje ustawiają się do pochodu. Ulicami starego Gdańska ciągnie długi wąż zbratanych szeregów robotniczo-chłopskich, aż do pomnika Czolgistów przy alei marszałka Rokossowskiego. Tu rozpoczyna się właściwa defilada, którą otwiera poczet sztan-darowy Stronnictwa Ludowego i Zw. Samopomocy Chłopskiej; następnie idą bratnie partie robotnicze: PPS i PPR, idzie delegacja Stronnictwa Pracy, idą delegacje z Gdańska

i wszystkich najbardziej odległych powiatów i gmin: Tczewa, Wejherowa, Starogard, Kartuz, Kościerzyna, Słupska, Lęborka, Bytowa, Malborka i innych. Idą młodzie i starzy, mężczyźni i kobiety; zieleni sztandarów chłopskich przeplata się kolejno z czerwienią robotniczych. Szczególny entuzjazm zgromadzonych budzą oddziały Konne w strojach ludowych oraz szkoły ze Św. Wojciecha i Pruszcza, ubrane w stroje krakowskie

Do defilady przygrywiają na zmianę orkiestry: marynarki, wojska i orkiestra kołlejowa

Defiladę zamykają pięknie udekorowane samochody pracowników leśnych, przemysłu drzewnego, „Społem”, P. P. T. i M. R. i inne. Po defiladzie specjalne delegacje dokonały uroczystego złożenia wieńców na Westerplatte. O godz. zaś 15-ej bionia przy al. Rokossowskiego wypełniły się barwnymi tłumami: rozpoczęła się wielka zabawa ludowa i igrzyska sportowe. Poza tym w programie obchodu odbywały się bezpłatne wycieczki stawkami po porcie, które pozwoliły delegacjom chłopskim zapoznać się przynajmniej pobieżnie z owocami pracy polskiego robotnika portowego.

Wieczorem kina i teatr dawały bezpłatne seanse i przedstawienia.

Obchód w Wejherowie

Wejherowo, stolica Kaszubów, miasto na wskroś rolnicze powiatu, szczególnie radośnie obchodziło Święto Ludowe. Wzięły w nim udział liczne delegacje regionalnych grup wiejskich z poszczególnych gmin oraz sąsiednich powiatów.

O godz. 10.00 wszystkie organizacje zgromadziły się na rynku, udając się następnie do kościoła. Po mszy św. delegacje ludności zajęły miejsce przed gmachem Zarządu

Miejskiego. Do zebranych przemówił jako pierwszy starosta pow. morskiego, ob. Ode-rowski.

Mówca powitał przybyłych oraz wyjaśnił istotę święta. Następnie nawiązał do wydanej świeżo przez Radę Ministrów ustawy o zniesieniu świadczeń rzeczowych, jako faktu, który szczególnie w jego rolniczym powiecie znaleźć musiał żywy oddźwięk. (Dalszy ciąg na stronie 2-iej)

Z Meksyku do Paryża

NOWY JORK (Obsl. wł.) Przewodniczący rady ministrów hiszpańskiego rządu republikańskiego na wygnaniu, Jose Giral, oświadczył, że ma zamiar opuścić Meksyk i założyć swą siedzibę w Paryżu.

Powrót delegacji duńskiej z Moskwy

KOPENHAGA (Obsl. wł.) Książę A. Rasmussen minister spraw zagranicznych Danii, oraz Eriksen, duński minister rolnictwa, którzy stali na czele duńskiej delegacji handlowej do Moskwy powrócili do swego kraju, pełni najlepszych nadziei co do wyników ich misji.

Uważa się, że dyskusje, których polem było obszerne, dotyczyły głównie eksportu duńskich produktów żywnościowych do Związku Radzieckiego. Z drugiej strony Związek Radziecki ma zamiar poczynić znaczne zakupy w Danii na przestrzeni szeregu lat.

Znalazły się akta personalne hitlerowskich dygnitarzy

MONACHIUM (Obsl. wł.) — W ruinach starego zamku Freienberg odkryto około 6000 aktów personalnych dawnych członków i dygnitarzy partii nazistowskich. Dokumenty te, zaopatrzone wszystkie w fotografie rozpoznawcze, pozwolą z całą dokładnością ustalić przynależność wielu tysięcy Niemców do SS i SA. Obecnie amerykańskie władze wojskowe w Monachium przystąpiły do badania tych aktów.

Nowe świadectwo bestialstwa niemieckiego

LONDYN (PAP) Jak stwierdza agencja Reutersa, komisja Narodów Zjednoczonych do badania zbrodni niemieckich ustaliła jeszcze jeden potworny przykład niemieckiego bestialstwa. Pewna Polka, która zbiegła z obozu koncentracyjnego Ravensbrueck po trzyletnim pobycie w tym obozie, poinformowała komisję, że prowadzono tam m. in. badania nad skutkami sztucznego wprowadzania czynników infekcji do organizmu ludzkiego. W tym celu do otwartych ran w nogach uwięzionych kobiet wkładano kawałki szkła, żelaza i sznurka. Wielu więźniarek zmarło po tych doświadczeniach.

Wzajemna pomoc wojskowa państw amerykańskich

WASZYNGTON (PAP) — Komisja spraw zagranicznych Izby Reprezentantów jednomyślnie zaaprobowała projekt ustawy, realizujący wniosek prezydenta Trumana w sprawie wzajemnej pomocy wojskowej państw amerykańskich.

Projekt przewiduje pomoc wojskową w postaci zaopatrzenia i instruktorów dla Kanady i państw południowo-amerykańskich.

Proces jugosłowiańskiego zdrajcy

BELGRAD (Obsl. wł.) — Proces generała Draży Michajłowicza i 23 innych jugosłowiańskich przestępców wojennych, w tym 12 sadzonych zaocznie, rozpoczął się w dniu wczorajszym. Przypuszcza się, że proces potrwa przynajmniej trzy tygodnie. Na rozprawę przybyło bardzo wielu dziennikarzy z krajów sojuszniczych i liczyć się należy z tym, że przebieg jej będzie obserwowany na miejscu przez co najmniej 70 sprawozdawców prasowych.

Rada Szkół Wyższych

na straży normalizacji pracy młodzieży akademickiej

Rada Ministrów na jednym z ostatnich posiedzeń powzięła następującą uchwałę: „Wobec postawy większości młodzieży, która pragnie poświęcić się studiom dla dobra kraju, równocześnie zaś wobec wielokrotnie stwierdzonych faktów, iż w środowisku młodzieży akademickiej działają czynniki, usiłujące wciągnąć młodzież do wystąpień i poczynań sprzecznych z interesami narodu i potrzebami odbudowy Państwa;

wobec stwierdzonych faktów wciągania młodzieży do organizacji antypaństwowych i antynarodowych, ulegających obcej polskości ideologii faszystowskiej;

wobec konieczności umożliwienia dostępu do wyższych uczelni młodzieży ze środowiska robotniczego i chłopskiego i przeciwstawiania się szkodliwym tendencjom krzywdzenia i rugowania tej młodzieży z wyższych uczelni;

wreszcie wobec konieczności usprawnienia organizacji młodzieży akademickiej, rozbudowy systemu stypendialnego domów akademickich itd.

Rada Ministrów, stojąc w obronie imienia uczelni polskich i imienia polskich uczonych, zarówno wobec opinii kraju, jak i zagranicą, stojąc w obronie imienia wielotysięcznej młodzieży studiującej, na którą wystąpienia nelicznych grup rzucających, stwarzają krzywdzącą atmosferę wokół tych, którzy pragną się uczyć, aby najlepiej wykorzystywać te środki, jakie Państwo, mi-

mo trudności, łoży na umożliwienie im studiów, w trosce o wychowanie zastępów młodej inteligencji, które najlepiej wypełnią zadanie budowniczych nowej Polski, oraz celem zapewnienia uczelniom wyższym zdrowej atmosfery pracy i nauki, atmosfery zgodnej z ideałami demokratycznego państwa — powołuje Radę Szkół Wyższych.

Rada funkcjonować będzie przy Prezesie Rady Ministrów.

ZADANIA RADY

Zadaniem jej ma być usprawnienie pracy szkół wyższych, czuwanie nad pogłębieniem ich demokratycznego charakteru oraz poprawa bytu materialnego młodzieży akademickiej.

Rada Szkół Wyższych winna w ciągu 2-ech miesięcy przedstawić Rządowi wniosek dla realizacji postawionych jej przez dekret zadań.

UPRAWNIENIA

Rada jest uprawniona, po uprzednim zasięgnięciu opinii rektora, do wydawania zarządzeń porządkowych na terenie poszczególnych uczelni oraz do powoływania komisji dyscyplinarnych, które orzekać będą w sprawach naruszenia przez studentów po rządku studiu, porządku publicznego lub w razie wystąpienia akademików o charakterze antydemokratycznym.

NOMINACJA WŁADZ

Przewodniczącego i zastępcę Rady mia-

Tajemnicza śmierć króla Syjamu

Zastąpi go 16-letni wychowanek kolegium w Harvard

LONDYN (Obsl. wł.) Według doniesień tajemniczej śmierci króla nie zostały podane. Parlament sjamski wyznaczył jako następcę zmarłego króla jego brata, Adulded,

liczącego 18 lat. Został on wychowany na uniwersytecie w Harvard. W sprawowaniu władzy pomagać mu będzie trzysobowa rada regencyjna.

Za królową — król

Umberto oczekują w Lizbonie

LIZBONA (Obsl. wł.) — Do stolicy Portugalii zawiązał krążownik włoski „Duca degli Abruzzi” przywożąc królową włoską Marię i jej czworo dzieci. Oczekuje się, że król Umberto przybędzie wśląd za nimi samolotem.

RZYM (Obsl. wł.) Były król włoski, Umberto, spędził w niedzielę wieczór dłuższy czas na bezpośrednim zetknięciu się z tłumem monarchistów, którym pozwolono się zgromadzić na głównym dziedzińcu pałacu królewskiego. Król, ubrany skromnie, kra-

zył przez dwie godziny wśród tłumy, gawędząc i sciskając wyciągane ku niemu ręce. Przyjaciele królewscy opuścili pałac z placem — donosi jeden z korespondentów.

RZYM (Obsl. wł.) — W poniedziałek o godzinie 6 popołudniu Włochy zostaną oficjalnie proklamowane republiką. Uroczystość proklamacji odbędzie się w Izbie Deputowanych w obecności kierowników rządowych i około 50 sędziów najwyższego sądu. Król Umberto nie weźmie udziału w ceremonii proklamacyjnej, lecz przyjmie następnie premiera de Gasperi, by przyjąć urządowo de wiadomości fakt proklamacji.

Możliwym jest, iż ceremonia przekazania władzy państwowej ulegnie zwłokom wobec gwałtownej presji monarchistów, którzy zarzucają rzekomo fałszywe przeprowadzenie referendum.

Zamiast jednych Niemiec

12 autonomicznych republik

USA popiera projekt Wielkiej Brytanii

LONDYN (Obsl. wł.) Obecnie ogłoszono, że Stany Zjednoczone popierają oficjalnie plan brytyjski, odnośnie stworzenia federacji państw niemieckich. Plan ten ma być przedłożony na nadchodzącym spotkaniu czterech ministrów spraw zagranicznych w Paryżu. Nie wiadomo jeszcze nic o szczegółach, lecz sądzi się, że Wielka Brytania i Stany Zjednoczone są zasadniczo zgodne co do podzielenia Niemiec na 11 lub 12

państw, mniej czy więcej federalnych i autonomicznych. Chodziłoby o to, by nie powodować gwałtownego rozczłonkowania Niemiec, lecz, aby w czasie lat okupacji Niemcy zostali zachęcani do rozwinięcia nowych odseparowanych rządów, przez co po zakończeniu okresu takiej autonomii administracyjnej państwka te nie byłyby skłonne do porzucenia swej niezawisłości dla poddania się władzy centralnej.

Niemcy nie są w stanie oczyścić swego honoru

NORYMBERGA (Obsl. wł.) Były szef Hitlerjugend i gauleiter Wiednia, Baldur von Schirach, wyraził życzenie, by kompletny tekst jego sensacyjnego i odruchowego przyznania się do winy złożonego przed trybunałem międzynarodowym w dniu 23 maja, został opublikowany w formie broszury, przeznaczonej dla dzisiejszej młodzieży niemieckiej.

W dniu tym Baldur von Schirach wobec pełnej sali sądowej zawołał: — Winę mam nieść przed Bogiem i światem. Niestety prowadziłem młodzież niemiecką w kulcie największego mordercy wszystkich cza-

sów. Prowadziłem ją na drogę krematoriów Oświęcimia. Teraz naród niemiecki rozważa swą nędzę niezgłębioną na progach swych zniszczonych domostw.

Dalej Schirach powiedział, że „całe Niemcy nie są już w stanie oczyścić swego honoru.”

Wysokie osobistości amerykańskiego zarządu wojskowego okazały żywe zainteresowanie dla projektu Schiracha i poważnie się nim zajęły. Nie jest rzeczą wykluczoną, że w bliskiej przyszłości broszura Schiracha zostanie szeroko rozprowadzona wśród m. odczyty niemieckiej.

Mufti Jerozolimy -- specjalista od ucieczek znów uciekł

PARYŻ (Obsl. wł.) — Według nieoficjalnych doniesień wielki mufti Jerozolimy, Haj Amin el Husseini, przybył do Damaszku. Opuścił on w sobotę Paryż, udając się w nieznanym kierunku. Mufti spędził końcowy okres wojny w Niemczech i uważany był za wódce wystąpienia antybrytyjskich i antyżydowskich.

Dla delegatów arabskich, odbywających konferencje w Bludanie, wiadomość o ucieczce przebywającego na wygnaniu muftiego z Paryża na Środkowy Wschód nie stanowiła niespodzianki. Wiadomo bowiem, że

Haj Amin el Husseini uciekał trzykrotnie przed władzami brytyjskimi. Po raz pierwszy w 1939 r. z Jerozolimy do Baadadu w czasie powstania Arabów, następnie z Baadadu do Teheranu podczas rewolty Rashidali i z Teheranu do Turcji i Niemiec po wejściu wojsk brytyjskich i radzieckich do Iranu.

DAMASZEK (Obsl. wł.) — Urzędowo zaorzecono tu doniesieniem zagranicznych źródeł, jakoby wielki mufti Jerozolimy miał przybyć do Damaszku a następnie udać się do Bludanu.

Wybory w Turcji w lipcu

ANKARA (Obsl. wł.) — Tureckie zgromadzenie narodowe wydało nową ordynację wyborczą, na podstawie której mają się odbyć w lipcu wybory.

Straty wojenne Anglii

LONDYN (Obsl. wł.) — W Izbie gmin Mc Neil złożył oficjalny raport strat Wielkiej Brytanii za ubiegłą wojnę, z którego wynika, że co 12-y członek brytyjskich sił zbrojnych stracił życie lub został ranny. Liczba zabitych wynosi 350 tysięcy, rannych 370 tysięcy. W obronie narodowej 60 tysięcy kobiet i mężczyzn, w tym 8 tysięcy dzieci.

Zrozumiała propozycja

Łódzki „Kurier Popularny” opublikował treść osobliwego listu, wystosowanego przez stolarską spółdzielnię pracy „Młot” do redakcji. Treść listu tego jest następująca:

„My, stolarze ghetta łódzkiego, obecnie robotnicy Spółdzielni Stolarskiej „Młot” zgłaszamy swoje chęci wykonania honorowej szubienicy dla byłego „amtsleitara” ghetta łódzkiego — Hansa Bibowa. Będzie ona wykonana według dawniejszych jej modeli, które były przez nas robione na jego żądanie dla skazanych na śmierć Polaków”.

Milion godzin na odbudowę Warszawy

120.000 robotników i pracowników zrzeszonych w Zw. Zaw., zadeklarowało udział w pracach przy uprzątnięciu Warszawy. Stanowi to ponad 1 milion godzin roboczych. W akcji przoduje Zw. Pracowników Państwowych, deklarujący 17 tys. osób z 12-godzinnym dniem pracy, t. zn. przeszło 130 tysięcy godzin roboczych. Pracownicy państwowi będą wykonywali prace przy uprzątnięciu Warszawy poza godzinami służbowymi.

(Dokończenie ze str. 1-ej)

Zniesienie świadczeń rzeczowych jest wynikiem stałej troski Rządu o los przeważających u nas rzesz ludności wiejskiej.

Z kolei głos zabrał przybyły specjalnie na uroczystości z Warszawy przedstawiciel Wojska Polskiego. płk. Mirowski. Jako żołnierz, podkreślił on przede wszystkim ów bliski związek, bo związek krwi, jaki istnieje pomiędzy odrodzoną armią polską a chłopem. Wojsko nasze dzisiaj — to synowie wioski i osiedli, a nie magnaccy synalowie. Jako trzeci przemawiał poseł Str. L., Kotek - Agroszewski, również z Warszawy. Nawoływał chłopów do jedności, potępiając destrukcyjne metody PSL. Prezes miejscowego Str. Lud. ob. Chwastowska mówiła o głodzie ziemi u naszego chłopca, ciągnącym się poprzez długie lata historii.

Ostatni mówił szef dep. min. Inf. i Propagandy, ob. Bida, wskazując na sojusz chłopca i robotnika.

W czasie przemówień nad głowami uczestników przelatował kilkakrotnie wojskowy samolot zrzucający ulotki.

Słuchacze uformowali z kolei barwny po-

chód, przygotowując się do przemarszu. Od był się on na ul. Sobieskiego. Ujrzałszy maszerującą delegację wszystkich stronnictw politycznych, zw. zaw., kolejarzy, młodzieży, straż pożarną itd. Nie brak było delegacji innych powiatów, jak np. Str. Lud. z Lęborka, ZPNZ Obłuże.

Wybitnie wyróżniły się 3 bardzo pomysłowe wozy — dzieło Samopomocy Chłopskiej z Rumii. Jeden wiozł „checze kaszebska”. Nawet bocian zakwaterowany był na szczycie. Obok siedziały „białki” sprzedające na kołowrocie, tłukące śmietanę. Na drugim wozie jechało barwne wesele kaszebskie, trzeci zaś miał na sobie cały warsztat rzemieślniczy. Jeździły strugi po desce, kamień po kosie, i piła po drzewie. Pomysłowi Kaszebscy odebrali najwięcej braw.

Na uroczystościach obecni byli również prezes Pow. Rady Narodowej, ob. Grabski oraz pos. Zdunek.

Po uroczystościach oficjalnych odbyły się o godz. 15.00 na t. zw. Zielonym Placu występy zespołu regionalnego, a o godz. 16.00 zabawa ludowa

Uratowano 3 miliardy kosztem 12 milionów zł.

Dzieje odbudowy gazowni w Gdańsku

Gazownia Miejska w Gdańsku, wspaniały obiekt fabryczny wartości 3 miliardów zł, została doprowadzona do stanu używalności kosztem 12 milionów zł. O dziejach odbudowy tej pierwszoplanowej placówki gospodarczej na Wybrzeżu informuje nas sędziwy dyrektor inż. Czesław Świerczewski, jeden z najbardziej zasłużonych gazowników w Polsce, specjalista o szerokiej sławie:

Po ośmiomiesięcznym okresie przygotowawczym trującym od chwili wkroczenia garstki Polaków w dniu 14 czerwca 1945 r. na teren zniszczonej i obrabowanej Gazowni Gdańskiej można było w dniu 14 lutego r. przystąpić do pierwszego wstępnego kroku. Uruchomiono generator centralny, dostarczający opał gazowy dla pieców destylacyjnych.

Sprawa przyuczania ludzi do obsługi generatorów, ludzi niefachowców nie była łatwa. I znów upłynęło wiele czasu, zanim udało się tak dalece wyszkolić personel, że potrafi on już dziś przy odpowiednim nadzorze i kontroli ciśnienia i temperatury wytwarzać gaz generatorowy o wymagalnym składzie chemicznym.

Uruchomienie gazowni doznało odroczenia wskutek niedostarczenia przez przedsiębiorcę na wyznaczony termin 10 lutego zbiornika. Zbiornik nadszedł z dwumiesięcznym opóźnieniem, które zostało spowodowane dwukrotnym pogięciem dźwigarów w chwili jego uruchamiania.

Nie licząc się z taką ewentualnością, która w historii gazowniwa należała do bardzo wyjątkowych wypadków, i wobec konieczności powolnego nagrzewania komór w piecach destylacyjnych, wymagającego wierzaz miesięcznej a nawet dłuższego okresu czasu przystąpiliśmy 27 lutego r. przy pomocy prowizorycznych zapalników do zapalenia gazu generatorowego w piecach destylacyjnych przy wolnym nieuregulowanym dopływie powietrza. Okres rozpalania trwał 15 dni, po czym celem dalszego prawidłowego nagrzewania komór można było 14 marca przystąpić do przejścia z prowizorium do uruchomienia palników z gazem generatorowym organicznie związa-

nych z konstrukcją pieców destylacyjnych — przy precyzyjnej regulacji dopływu gazu i powietrza.

Po osiągnięciu temperatury przewyższającej nieco tysiąc stopni Celsjusza, przystąpiono 10 kwietnia do naładowania węglem gazowniczym pierwszej spośród czternastu komór pieców nr I i II.

Od tego momentu można uważać uruchomienie produkcji za fakt dokonany. 18 kwietnia wprowadzono ku wielkiej radości odbiorców gaz do pierwszego mieszkania we Wrzeszczu przy ul. Ger Fischera 5. Do końca maja takich przylączzeń dokonano 7.000.

Przeciętna wytwórczość gazu wynosi obecnie około 20.000 metrów sześciennych na dobę i do tej wysokości dochodzi oddanie gazu, to jest spożycie wraz ze stratą, której określenie będzie można ustalić dopiero po wykończeniu odczytów z gazomierzy.

Dla zmniejszenia strat prowadzi się b. dokładną rewizję sieci przewodów do gazu, połączoną z wielkimi i to nieraz bardzo wielkimi utrudnieniami, spowodowanymi albo brakiem planów, albo, jeżeli są, to z wielkimi błędami.

Dotychczas nie wyzyskano w pełni wytwarzania w komorach gazu wodnego przy pomocy pary wprowadzanej do koksu rozżarzonego do 1.000 stopni C. w końcowej fazie odgazowywania węgla. Cza okres destylacji węgla trwa obecnie od 20—21 godzin. Będzie on w miarę wzrostu produkcji zmniejszony i wytwarzanie gazu wodnego doprowadzone do najwyższej sprawności.

Strona techniczna produkcji gazowni została doprowadzona do najwyższego poziomu.

Sprawność produkcji gdańskiej gazowni zilustrują takie dane statystyczne: W komorach pieców gazowniczych w okresie od 10 kwietnia do 26 maja t.b. zużyto do przedystrylowania 2.549.035 kg węgla gazowniczego i wytworzono zeń 970.200 m³ gazu. Z powyższej ilości węgla otrzymano ponadto przeszło milion kg koksu i 100.000 kg smoły. Dla kontroli produkcji wykonano przez personel laboratoryjny 4.656 pomiarów oraz analiz. Poza tym badano codziennie jakościowo obecność w gazie siarkowodoru.

Oto krótki bilans zmułnej pracy polskich techników i robotników, z których Gdańsk może być dumny. (W.)

Ośrodek Zdrowia w Obłuzie

Zapomniana dzielnica Gdyni — Obłuz — doczekała się choć częściowego otwarcia Ośrodka Zdrowia, mieszczącego się tuż przy szkole, przy ul. Robotniczej (lazienki).

W okresie wojennym budynek został zamieniony na fabrykę torped. Wiele wysiłku i kosztów trzeba było, by odbudować i przystosować go do celu, jakemu ma służyć Ośrodek Zdrowia. Jak wiadomo, ludność tej dzielnicy posiada największą ilość dzieci, i mając to na uwadze, Wydział Zdrowia w pierwszym rzędzie w dniu 3 czerwca otworzył Stację Opieki nad Matką i Dzieckiem wraz z kuchnią mleczną, gdzie będą wydawane mieszanki lecznicze dla niemowląt. Otworzył również poradnię przeciw-weneryczną. W obecnej chwili, od dnia 3 czerwca, odbywa się rozdawnictwo mleka. Z chwilą uzyskania funduszy, będą otwarte dalsze poradnie.

Na całym tym terenie nie ma ani wanny, ani kąpieliska, dażeniem więc Wydział Zdrowia jest jak najszybciej uruchomił kąpieliska, waniem i natrysków dla szerokiej rzeszy mieszkańców Obłuzu. Koszt uruchomienia kąpieliska wynosi około 2 milionów złotych.

Poradnia sportowo-lekarska

Miejski Komitet WF i PW podaje do wiadomości wszystkim klubom, organizacjom i Związkom Sportowym, oraz niezrzeszonym sportowcom, że w dniu 1.6.1946 r. przy I Miejskim Ośrodku Zdrowia w Gdyni, ul. 10-go Lutego 39 I p. została uruchomiona Poradnia Sportowo-Lekarska, która czuwać będzie nad racjonalnym uprawianiem wszelkiej gałęzi sportu.

Racjonalny sport — to sport, stojący na usługach zdrowia. Nadzędność zdrowia nad sportem stwarza konieczność wykreślenia pewnej miary w dążeniu do ustalania, względnie stałego poprawiania wyników. Rekord sportowy nie może być wymuszony na zdrowiu zawodnika. Medycyna sportowa właśnie opiekuje się organizmem sportowców i sygnalizuje moment, w którym siły i możliwości ich zostały przekroczone. Ważniejszym jednak zagadnieniem, które stoi przed medycyną sportową, jest niedopuszczenie do takiego momentu, w którym próg fizycznych możliwości zostałby już przekroczony. Naruszenie bowiem sprawności organizmu ludzkiego równa się zakłóceniu równowagi i harmonii działania jego części składowych.

Poradnia czynna jest w godzinach między 18 a 19 w gmachu I Ośrodka Zdrowia przy ul. 10-go Lutego 39 I p., w dni powszednie, prócz sobót. Sportowcy niezrzeszeni mogą korzystać z Poradni w piatki. Sportowcy zrzeszeni w pozostałe dni, po uzgodnieniu porozumieniu się łączników poszczególnych klubów i ustaleniu ilości kierowanych grup z lekarzem Poradni.

Poradnia jest otwarta w dniach powszednich, prócz sobót. Sportowcy niezrzeszeni mogą korzystać z Poradni w piatki. Sportowcy zrzeszeni w pozostałe dni, po uzgodnieniu porozumieniu się łączników poszczególnych klubów i ustaleniu ilości kierowanych grup z lekarzem Poradni.

PORADNIA PRZECIW-REUMATYCZNA
Gdynia, ze względu na charakter portowy, oraz warunki klimatyczne, ma specjalnie notowane liczne przypadki schorzeń reumatycznych.

Z życia artystycznego

— Stefan Żeromski — Przedwiośnie („Czytelnik” 1946 Str. 298. Cena 200 zł.) „Przedwiośnie” jest najpełniejszym wyrazem twórczości literackiej Żeromskiego. Uważny czytelnik znajdzie tutaj wszystkie tak różnorodne cechy twórczości tego marzyciela i bojownika, artysty i społecznika, filozofa i nauczyciela, jakim był Stefan Żeromski.

„Przedwiośnie” daje ponadto przekrój społeczeństwa polskiego lat dwudziestych obecnego stulecia, maluje obraz nastrojów i odczuwań bez mała wszystkich jego warstw.

małżeństwa i na tym tle zapalenia stawów, mięśni i serca.

Wydział Zdrowia Zarządu Miejskiego w Gdyni w trosce o zdrowie swych mieszkańców uruchomił Poradnię Przeciw-Reumatyczną w I Miejskim Ośrodku Zdrowia, przy ul. 10-go Lutego 39 — czynną w środki piatki od godz. 11 — 13. Poradnia jest otwarta przez lekarza specjalistę. Zaleca się jak najszybszym masom korzystania z porad i leczenia.

W przeciwieństwie do innych utworów Żeromskiego kończy się ta „powieść o szklanych domach” mocnym akordem społecznym Cezary Baryka kroczącym na czołwie zbiedzonego tłumu demonstrantów jest wraz negatywnego stosunku Żeromskiego wobec ówczesnej rzeczywistości. Obalenie przemocy narodowościowej, zniesienie urzysku socjalnego wywołują się z „Przedwiośnia” jako bezwzględne dezideraty, rzucone w twarz epoki.

Niewymagający pochwał artysty, świetna konstrukcja, głębia ideologicznych rozważań — czynią z tej książki cenną pozycję wydawniczą wśród wznowień arcydzieł polskiej literatury.

Reperluar kin
GDYNIA
WARSZAWA — Pizet iży do szczęścia. Dod. Prem. Pożyczka Odbudowy Kraju.
ATLANTYK — Kwiat Miłości i dod. Symbol C.
GRABÓWEK
FALA — Grzesznicy bez winy.
CHYLONIA
PROMIEŃ — Znachor.
GDANSK
SWIATOWID — Piękna pleć.
SOPOT
BAŁTYK — Maj rodzice rozwodzą się.
POLONIA — Srebrna flota.
WRZESZCZ
BAJKA — Nowe filmy polskie. Łódź, Norymberga. Wieczór wigilijny. Felieton Nr 1.
OLIWA
POLONIA — Sportowiec mimo woli.
WPIHEROWO
SWIT — Papa się żeni.
SŁUPSK
POLONIA — Marewry miłosne, dod. Niewdziálny wróg.
TCZEW
WISŁA — Dwaj żołnierze i dod. Spółdzielczość.
PICK
MEWA — Aktor. a. Dod. wydane specjalne P. Kr. P.
ŁEBNO
FREGATA — Kurhan Malachowski, dodatek Islandia.

OGŁOSZENIE O PRZETARGU
Główny Urząd Morski ogłasza przetarg nieograniczony na wykonanie remontu domu wypoczynkowego w Orłowie, willa „Iwieniec”. Termin złożenia ofert do dnia 14-go czerwca 1946 r. godz. 12-ta, w którym to dniu nastąpi otwarcie ofert.
Podkłady przetargowe i bliższe informacje można uzyskać w Głównym urzędzie Morskim, Wydział Administracji Wybrzeża, Gdańsk-Wrzeszcz, ul. Grunwaldzka 204.
Główny Urząd Morski.

Biurowa Odbudowy Portów, Gdańsk — Wrzeszcz, zawiadamia, że dnia 21 czerwca 1946 r. o godz. 10 odbędzie się przetarg nieograniczony na wykonanie konstrukcji dachowej i robót wykończeniowych w Magazynie Nr 2 (dawny Ankerlager) w Kanale Portowym w Gdańsku.
Wszelkich informacji udziela Oddział Kalkulacyjno-Przetargowy BOP Gdańsk — Wrzeszcz, ul. Morska 21 I p. w godz. 9 — 12 gdzie też można otrzymać za zwrotem kosztów w wysokości zł. 50 podkłady przetargowe, jak również zapoznać się z warunkami przetargowymi i umownymi. 5321-k

Żądacie LODY „MEWA” na patykach
Cena fabryczna zł 15 3513
Poszukiwani chłopcy do ulicznej sprzedaży z kucją
F-a LOTOS, Wrzeszcz, ul. Sobótki 12

OGŁOSZENIE
Zarząd Oddziału Zw. Zaw. Rob. i Prac. Przem. Spożywczego wzywa wszystkich czeladników i pracowników zakładów mięsno-wędliniarskich z terenu Gdańska z dzielnicami na **ZEBRANIE ORGANIZACYJNE** Sekcji Rzeźniczo-Wędliniarskiej Zw. Zaw., które odbędzie się 13. 6. br. w lokalu własnym Wrzeszcz, Wajdeloty 13, o godz. 16-ej. 197-wr

POTRZEBNY NATYCHMIAST
pracownik biurowy, znający prace w Związkach Zawodowych. Zgłaszać się z referencjami do sekretariatu Związku Zawodowego Spożywców Wrzeszcz, Wajdeloty 13, godz 16—18 496-wr

Czy jesteś członkiem Spółdzielni Wydawniczej „CZYTELNIK”?

OGŁOSZENIA DROBNE

POSZUKIWANIE RODZIN
SOBCZYK Genowefa zawiadamia córke Kosmowska Genowefę, przybyłą z Rosji, że jest w Gdyni u pani Staśkiewiczowej. Przyjeżdżajcie. 3577

POSAD POSZUKUJĄ
GOSPODZIA STARSZA z przynależnym domem z długoletnią praktyką zajmie się domem samodzielnie najchętniej Gdynia — Sopot — Gdańsk. Oferty z podaniem warunków pod nr 5337 do „Dziennika Bałtyckiego”. 5337-k

SPRZEDAŻE
FUTRA, lisy, kołnierze, skórki futerkowe, materiały włókiennicze, konfekcje, galanterię skózaną, podróżną, kupuje — sprzedaje Skład Włókienniczo-Futrzarski Gdynia, Świętojańska 36. 5361

LOKALE
POKOJU z osobnym wejściem (bez mebli) Wrzeszcz, Oliwa Sopot, Orłowo, Gdynia, poszukuje bezdzielne, pracujące małżeństwo. Zgłoszenia: „Dz. Bałt.” pod 3557. 3561

KUPNA
KUPIJ! lub wdzierzawie barak mieszkalny w dobrym stanie. Wiadomość pod „Bałt.” do Dz. Bałtyckiego. 3566

UNIEWAZNIENIA
ZAGUBIONO kenkartę, kartę RKO i inne Szwajcer Feliks, Wrzeszcz, Jagienki 33. 3570

UNIEWAZNIAM zgubione dokumenty we Wrzeszczu na nazwisko Fung Hildegarde — Gdańsk - Oliwa, ul. Piastowska 28. 3522

ROZNE
ODDAM chłopca w naukę do zakładu zegarmistrzowsko - jubilerskiego. Zgłoszenia do Dz. Bałt. pod Chłopiec 3567

UNIEWAZNIAM zgubioną le gitymację uczniowską Nr 225 Ziemiarszewski Włodzimierz Wrzeszcz, Grunwaldzka 135. 3572

„RYBAK” — sieci — liny — sznury — bawelna — haczyki — korek — buty gumowe — bagle — wiosła — lornetki. Gdynia, Świętojańska 47. 5330-k

PANIĘ NIE WYRZUCAJCIE PIENIĘDZY kupując tandetę, lecz kierujcie swe zamówienia do znanej z solidności F-my „KRYSZYNA”, wytwórni gorsetów, gorsetów, pasów leczniczych, poporodowych, ciężkich, staników, podwieszek itp. Gdynia, Świętojańska 95. 53-M

BRACIA GÓRA, Gdańsk, Rzeźniczek 89. 177-Wr

ZNACZKI — placę najwyższej ceny inż. Krasts, Wrzeszcz-Grunwaldzka 34. 3217

HOLLYWOOD FOR YOU — Salon fryzjersko-kosmetyczny przy hotelu Morskim w Sopocie. — Specjalność trwałe kadulacja bez prądu i pary amerykańskim płynem „Innomax table”. Tel. 520-20. 55-M

AKUSZERKA z Warszawy długoletnia praktyka przyjmuje panie. Wrzeszcz Morska 6. 3403

POŁOŻNA Ryg-Smiałowska przyjmuje we Wrzeszczu. Grunwaldzka 220 III o. 77-24

KSIĘGARNIA Spółdzielnia „Czytelnik” Gdynia, 10-go Lutego 9. Przyjmuje obrazy, książki i rzeźby do komisowej sprzedaży. 5234-k

Ceny ogłoszeń drobne są wyraz w dni powszednie — 10 zł, w święta — 15 zł; dla poszukujących pracy i rodzin — w dni powszednie — 3 zł, w święta — 5 zł, najmniej 10 wyrazów. Tłusty druk 100 proc. więcej. Ogłoszenia urzędowe itp. — za tekstem — 30 zł. za 1 m/m szpalty szer. 63 m/m w tekście — 40 zł. za 1 m/m szpalty 63 m/m, nekrologi za tekstem — 20 zł. za 1 m/m szpalty, w niedzielę i święta — 50 proc. drożej. Matrymonialnych nie przyjmuje się. Administracja nie przyjmuje odpowiedzialności za terminowe ogłoszenia. Ogłoszenia i prenumerata płatne z góry. Konto ogłoszeń Nr XI 4004 P. K. O. Gdynia. Konto prenumeraty i kolportażu Nr XI 4080 P.K.O. Gdynia.

Adres redakcji: Gdynia, Mściwoja 9, Tel. 222-40, tel. nocny od godz. 21-ej do 24-ej 213-90; Administracji: Mściwoja 9 — parter, tel. 222-07 (Intend. i ogłoszenia), Dyrektor — 283-80. Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 10 do 11. Sekretarz Redakcji od 10 do 12. Redakcja rękopisów nie zwraca. W niedziele i święta zarówno Redakcja jak i Administracja interesatów nie przyjmuje. REDAKTOR NACZELNY: BOLESŁAW WIT - ŚWIĘCICKI.

WYDAWCA: SP. WYDAWN. „CZYTELNIK”

TŁO CZ. W Drukarni „Czytelnik”, Gdynia, Mściwoja 7, Tel. 282-30.